

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@stm.fi
merituuli.mahka@stm.fi

ASIA: Kommentit liittyen sosiaali- ja terveysministeriön kuulemis- ja keskustelutilaisuuteen koskien apteekeissa toimivia erillisiä yhtiöitä 25.4. (STM095:00/2012)

“Sosiaali- ja terveysministeriössä valmistellaan lääkelain muutospakettia. Pohjana valmistelulle on eduskunnalle annettu lakiehdotus (HE 326/2014 vp), joka raukesi eduskunnassa eduskuntavaalien takia.

Osana valmistelua on arvioitu monissa apteekeissa toimivien ns. sivuyhtiöiden asemaa. Kyse on järjestelystä, jossa esimerkiksi apteekin muu kuin lääkemyynti myydään osakeyhtiön kautta. Järjestelyä on käsitelty Fimean laatimassa tilinpäätösanalyysissä (Apteekkien tilinpäätösanalyysi vuosilta 2011-2014. Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 6/2015). Asia on noussut esiin myös mediassa. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon lääkelain lähtökohta, jossa apteekkiluvan kautta apteekkiliikkeen harjoittaminen on toiminimellä toimivan proviisorin toimintaa. Asiassa on huomioitava myös kilpailunäkökohdat ja elinkeinonvapaus.”

--

Suomen Proviisoriyhdistys Ry kiittää mahdollisuudesta voida kommentoida apteekeissa toimivista erillisistä yhtiöistä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Suomessa on laadukas ja maan kattava pääasiassa yksityiseen, luvanvaraiseen proviisoriyrittäjyyteen pohjautuva avoapteekkijärjestelmä, jossa apteekkiliikettä harjoitetaan toiminimellä. Apteekkitoimipisteitä on kaikkiaan 815, joista 612 ovat pääapteekkeja ja 203 sivuapteekkeja. Luvuissa ovat mukana myös yliopistojen apteekit.

Apteekkareilla on laillisesti mahdollisuus järjestää apteekin tiloissa myös yhtiömuotoista toimintaa. Apteekkiala on jo ennestään hyvin säännelty, ja on nähty tarpeelliseksi ajanmukaistaa lainsäädäntöä tavoitteena parantaa mm. viranomaisten tiedonsaantia koskien erillisten yhtiöiden toimintaa.

Apteekkikohtaiset erot erillisen yhtiötoiminnan osalta ovat suuret eikä kaikilla apteekeilla ole erillistä yhtiömuotoista toimintaa (Fimean tiedossa on noin 180 yhtiötä). Kuulemistilaisuudessa esitettiin apteekeissa toimivien yhtiöiden toimintaan lukeutuvan vapaiden kauppatavaroiden lisäksi esimerkiksi henkilöstön, toimitilojen ja apteekkirobotin vuokrausta. Vapaiden kauppatavaroiden osuuden on arvioitu olevan noin 7 % apteekkien kokonaisympäristöstä vuonna 2014.

Proviisoriyhdistyksen jäsenistölleen huhtikuussa 2016 tekemän kyselyn vastaajista (N=326) kaksi kolmesta (64 %) oli sitä mieltä, että apteekkiliiketoiminnan yhteyteen perustettu osakeyhtiömuotoinen erillisyhtiö on perusteltu ratkaisu muiden tuotteiden kuin lääkkeiden

myynnissä. Erillisyhtiöitä ei nähnyt perusteltuina kuudennes (16 %) vastaajista. Kuitenkin vain neljännes (27 %) vastaajista (N=329) oli sitä mieltä, että koko apteekkitoimintaa tulisi harjoittaa yhtiömuodossa.

Vaikka apteekkia tuleekin harjoittaa Proviisoriyhdistyksen mukaan toiminimellä, Proviisoriyhdistys ei kannata erillisten yhtiöiden toiminnan kieltämistä. Osakeyhtiömuotoisesta toiminnasta voidaan nähdä liiketaloudellista hyötyä, mutta ammatinharjoittajana apteekkari on sidottu sekä farmaseuttisesti että taloudellisesti edistämään alueensa turvallista lääkehuoltoa osana muuta terveydenhuoltoa. Yhtiöiden kieltäminen rajoittaa toimintaa, jossa esimerkiksi apteekin muut tuotteet kuin lääkkeet myydään osakeyhtiön kautta. Kuitenkaan proviisorien elinkeinonvapautta ei voitaisi tältä osin rajoittaa. Osakeyhtiöiden toiminta olisi edelleen mahdollista esimerkiksi erillisissä tiloissa.

Proviisoriyhdistyksen mukaan lainsäädäntö ja ohjeistukset tulisi kuitenkin saattaa ajan tasalle, jotta toiminta selkiintyisi, eri viranomaiset voisivat saada toiminnan valvomiseksi kokonaisuuden kannalta tarvitsemansa tiedot ja toiminta olisi läpinäkyvää.

Proviisoriyhdistys näkee, että lainsäädäntöä ja ohjeistuksia päivittämällä sekä alan itsesääntelyllä voidaan kehittää alaa myös erillisten yhtiöiden toiminnan osalta tavoiteltuun suuntaan.

Proviisoriyhdistys on jo aiemmin ottanut kantaa mm. tuotevalikoimiin tiedotteessaan (9.10.2015), jossa se totesi, että ammattiapteekin tuotevalikoimaa täydentävät ei-lääkkeelliset terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät tuotteet, jotka ovat tutkittuja, laadukkaita ja hyödyllisiä. Proviisoriyhdistyksen jäsenistä valtaosa (95 %) näkee lisäksi palvelun muidenkin tuotteiden kuin lääkkeiden osalta kuuluvan perustellusti apteekin toimenkuvaan.

Lääkepoliittisten linjausten mukaisesti apteekit ovat osa sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmää. Proviisoriyhdistys näkee, että ammattiapteekkikonseptia tuleekin edelleen kehittää asiakkaiden tarpeiden mukaisesti ammatillisista lähtökohdista, jotta apteekin palveluilla voidaan jatkossakin tuottaa mahdollisimman paljon hyötyä potilaille ja yhteiskunnalle. Apteekkitoiminnan kannattavuus puolestaan takaa laadukkaalle toiminnalle edellytykset.

Kunnioittaen,

SUOMEN PROVIISORIYHDISTYS RY

Anne Tammimäki
puheenjohtaja

Ville-Matti Mäkinen
toiminnanjohtaja